

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia”
Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Lucașfărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Flugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinelă”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Timișanu”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgnea”.
„Zlăgnea”.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VI.

Sibiu, 30 Iulie 1904.

Nr. 31.

Chestiunea concediilor.

An de an în timpul verei chestiunea concediilor devine în cercurile băncilor și comercianților o chestiune de actualitate mult și viu discutată.

Funcționarii de toate categoriile, după munca intensivă și enervantă prestată întreg anul, în aerul nesănătos de cancelarie ori de prăvălie, simt în cele din urmă necesitatea de a da corpului și spiritului lor obosit ocaziunea, de a și redobândi puterile pierdute și aceasta pe calea unui *concediu de recreațiune*, după împrejurări mai lung ori mai scurt. — Direcțiunile diferitelor întreprinderi private și șefii, la rândul lor, au să hotărăască asupra cererilor de concediu ale funcționarilor lor, cereri a căror legitimitate este mai presus de ori-ce îndoială.

Nu este om, fie acela muncitor cu brațul, fie cu spiritul, care după un anumit timp de muncă continuă să nu aibă lipsă de a pauza, de a se recrea, pentru a pute apoi reîncepe munca cu puteri nouă. Dacă o mașină încetează a funcționa cu precisiunea obicinuită, cauza este a se căuta de cele mai multe ori în defectuositatea unei părțicele a ei. Înlocuită partea stricată, mașina de regulă va funcționa iarăși normal. Altfel cu omul. Oasele, muschii, nervii nu se pot înlocui. O întâmplare fatală — și organismul omului este paralizat, nimicit poate pentru totdeauna. Anumite mijloace însă pot slăbi ori mări puterea de rezistență a corpului și spiritului omenesc. Intre acestea ocupă un loc principal satisfacerea ori nesatisfacerea trebuinței de repaus a omului. O astfel de trebuință mașina nu are și în aceasta consistă deosebirea între om și mașină. Dacă omul prea și încordează puterile de muncă, dacă individului nu i-se acoardă timp de repaus pentru redobândirea puterilor consumate prin muncă,

urmează *enervarea*, slăbirea generală și prematură, marasmul. Ce consecuențe funeste poate avea aceasta une-ori pentru serviciul intern și după împrejurări chiar și pentru întreaga organizație a unei întreprinderi, va înțelege fie-cine, care și ia osteneala a medita puțin asupra acestei chestiuni.

Cu totul altcum este când muncitorului i-se dă ocaziune de a se recrea, i-se acoardă d. ex. an de an binemeritul concediu. Locul oboselei îl ia plăcerea de lucru; puterea de muncă slăbită — reinviază, se regenerează și asigură patronului întreprinderii, un personal capabil de muncă, viu și sănătos. Prin aceasta iarăși se garantează stabilitatea serviciului și se cruță o mulțime de cheltueli. Concediile însă sunt de însemnătate nu numai din punct de vedere economic, ci și social, căci ele pot contribui și la aplanarea multor contraste sociale, întrucât cei-ce primesc concediile văd în aceia, cari poartă grije și de bunăstarea lor fizică și morală, totodată pe binevoitorii și binefăcătorii lor, și nu numai pe exploataorii lor, ceea-ce la rândul său iarăși nasce în locul nemulțămirii — plăcere de lucru și interes pentru oficiu, pentru întreprindere.

Importanța concediilor pentru bunăstarea corporală și spirituală în special a „oamenilor de birou” a fost recunoscută pretutindenea. Statul, care precum se scie nu totdeauna este munificient în acordarea de favoruri pe sama împiegaților sei, a regulat chestiunea concediilor prin regulamente speciale, garantând funcționarilor sei de diferite branșe și poziții în fie-care an câte un concediu mai lung ori mai scurt, care variază între 14 zile până la 8 săptămâni. Militarii, ofițerii, a căror activitate se desvoaltă aproape exclusiv în natura liberă, în aerul curat și sănătos din câmp și păduri, au în *fie-care an* drept la un concediu de recreațiune până la 8 săptămâni. Profesorii și învățătorii, pe lângă multele

sărbători de preste an se bucură în fie-care an de vacanții de 2 luni; asemenea sunt regulate concediile aproape la toate instituțiile publice și private pe la diferitele autorități superioare bisericesci, între cari și la consistoarele noastre românesce etc. etc.

Numai la bănci și în comerț chestiunea concediilor este până acum în general o chestiune, ce-și așteaptă încă regularea, deși este recunoscut, că nu mai puțin decât alții, funcționarii de bancă și impiegații comerciali încă au necesitate de recreațiune, — dacă este să nu cadă înainte de vreme victimă chemării lor ruinătoare de nervi.

În Austria s'a proiectat încă din anul trecut eventuala regulare prin lege a chestiunii concediilor funcționarilor privați de toate categoriile și aceasta în legătură cu reforma legii industriale și comerciale. Lucrările au înaintat însă până-acum numai până la adunarea datelor din partea oficiului statistic al ministerului de comerț, în deosebi în ce privește: timpul de lucru, împărțirea aceluia, pauzele introduse și concediile acordate la diferitele întreprinderi mari și mici.

Regularea prin lege a acestei chestiuni întâmpină însă greutăți și anume și din motivul acela, fiind-că taie în autonomia întreprinderilor private, autonomie pe care acestea sunt foarte geloase.

Ceea-ce se intenționează a se face prin lege au făcut dealcum în Austria foarte multe întreprinderi private din inițiativă proprie. În Viena d. ex. personalul comercial are aproape pretutindenea drept la câte un concediu anual de 8—14 zile, funcționarii de birou la un concediu dela 14—30 zile, practicantii 8—14 zile. La băncile din Viena situația funcționarilor este mai favorabilă, acordându-li-se în fie-care an câte un concediu de recreațiune, după împrejurări de 4—6 săptămâni, după cum permite statul personal și interesul oficiului. Cam analog este regulată chestiunea și la băncile mari din Budapesta, unde la unele concediul este chiar obligator, în special pentru cassari și funcționarii, cari administrează valori, ceea-ce încă și are însemnătatea sa deosebită. Banca Austro-Ungară acordă funcționarilor sei după anii de serviciu și poziția, ce o ocupă respectivii, anual câte un concediu dela 8—30 de zile. Mai rău stau în privința aceasta funcționarii de bancă și comerciali din provincie, unde chestiunea aceasta arareori este regulată prin normative speciale și unde acordarea ori neacordarea concediilor cerute depinde în mod absolut dela umanitatea ori arbitriul și uneori chiar dela caprițiul mai marilor.

În ce privește băncile noastre românesce puține vor fi la cari chestiunea concediilor să fie regulată. Din contră la unele este enunțat expres în normativul de serviciu, că: „concedii se acordă numai în cas de morb constatată prin testimoniu medical“.

Ar fi credem, timpul suprem ca acolo, unde chestiunea concediilor încă nu este normată prin regulamente speciale, ori unde obținerea concediilor este legată de formalități inutile și adeseori și costisitoare, conducătorii băncilor noastre, ținând cont de așteptările și pretensiunile juste ale funcționarilor lor, să introducă în direcțiunea aceasta reforme corespunzătoare spiritului timpului modern. Să nu fie funcționarii de bancă, cari își dedică și și-au dedicat totdeauna întreaga lor activitate exclusiv intereselor institutelor în al căror serviciu stau, mai mașter tractați decât alte clase sociale, în ce privește timpul de recreațiune.

Să li se asigure și lor dreptul la un concediu anual de cel puțin 4—6 săptămâni, folosibil într'una ori împărțit, după cum permit referințele personale și ale afacerii, eventual să li se acorde funcționarilor cu timp de serviciu de preste 10 ani concedii mai lungi, iar celor mai tineri concedii mai scurte. Cu acordarea concediilor institutelor de bani promovează indirect totodată și interesele lor proprii, căci conservă puterea de muncă și sănătatea funcționarilor lor, cari astfel sunt puși în poziție de-a pute face servicii timp mai îndelungat; pe când dacă sunt exploatați și în urma muncii intensive devin fără de vreme inapți de funcțiune densesi trebuie puși în disponibilitate, pensionați și locurile devenite vacante întregite cu puteri noue, separat retribuite, ceea-ce pentru durată puțină institute de bani vor putea-o face, fără a și încărcă în mod simțitor budgetul cheltuielilor. Numai voință trebuie și chestiunea concediilor se poate regula cu înlesuire spre mulțămirea generală a tuturor celor interesați și fără ca interesele întreprinderilor să sufere, știut fiind că concediile se cer și se acordă de regulă în timp de vară, când afacerile la bănci, precum scim din experiență, și-așa stagnează pe toată linia. Regulată chestiunea concediilor în mod mulțămitor, conducătorii băncilor noastre ar da nu numai o nouă dovadă de sentimentele de umanitate de cari sunt conduși în toate acțiunile lor, ci ar câștiga și un titlu la recunoștința funcționarilor, întărindu-se prin aceasta și mai mult legătura intimă, ce există și ar trebui să existe între conducători și funcționari. C. Popp.

Opinie

în chestia aranjării de prelegeri economice.*)

Unul dintre mijloacele cele mai puternice pentru înaintarea bunăstării țăranilor noștri, este propagarea în mijlocul lor a cunoștințelor economice din agro-nomie și industrie agricolă.

Inteligența noastră, silită de împrejurări, a trebuit, până astăzi să-și îndrepte activitatea, mai mult în alte direcții. Căci multe au fost lipsurile și neajunsurile, cu cari trebuie să ne luptăm pentru existența noastră.

Spiritul timpului, însă, cere cu înțelegere ca noi, în viitor, cu puteri înzecite să ne îndreptăm privirile asupra traiului și vieții poporului nostru.

O propagandă neîntreruptă a cunoștințelor economice, a însemnătății industriei agricole, ar lumina mintea țăranului nostru și l'ar determina să țină și el pas cu progresele științei pe terenul economic.

Stăruințele neobosite ale celor două Reuniuni agricole române, sunt încoronate de cele mai bune succese pe teritoriul îngust al comunelor, preste cari le permit statutele a se extinde.

Prelegerile poporului, ținute în timpul din urmă cu ocazia adunărilor generale ale Despărțemintelor Asociațiunii încă au lăsat urme binefăcătoare după sine.

O propagandă sistematică, însă, în privința aceasta, în toate ținuturile locuite de poporul nostru este imperativ reclamată din partea noastră.

Secția economică, ține că mijlocul cel mai bun, pentru lățirea cu succes a cunoștințelor economice la popor, este aranjarea de prelegeri populare, însoțite cu demonstrații practice.

Scrisul fie el cât de înțelept și cuminte predat, nici o dată nu poate înriuri și instrui pe cetitor, cum o poate face aceasta vorbirea.

De aceea Secția economică propune ca Asociațiunea, pentru învățarea poporului, pentru punerea lui în curent cu toate cunoștințele și descoperirile pe teran economic, să aranjeze prelegeri populare economice cu demonstrații practice, pe întreg raionul activității sale.

Cele mai remarcabile teme de prelegeri ar fi:

1. *Cultura cerealelor.*
2. *Cultura nutrețului de vite.*

Aci să se deie țăranului toate îndrumările necesare. Ce să samene? cum? și când să samene? cari cereale? care nutrețuri sunt mai de preferit?

3. *Unelte și mașini economice.* Câte descoperiri folositoare s'au făcut? Ce înlesniri practice s'au inventat, prin care țăranul poate trage mai mare folos din toată economia sa?

Li-se va vorbi de tot felul de mașini și întocmiri economice. Despre mașini de semănat, de secerat, de treerat, de tăiat nutreț, de întocmiri pentru gătirea vinului de poame, pentru uscatul poamelor etc. Pe cele mai practice le va recomanda și, întru cât va fi cu putință, se vor face și demonstrațiuni practice cu ele.

4. *Grădinaritul:* a) legumele, b) pomăritul.

Legumăritul, neglijat aproape cu totul de țeranele noastre, ar trebui introdus pretutindenea.

Cultura pomilor nobili și foloasele poamelor.

* Operat cetit și primit în ședința plenară a secțiunilor Asociațiunii din 19 și 20 Iulie a. crt.

5. *Frăsirea și creșterea vitelor.*

6. *Lăptăria.* Pregătirea alimentelor de lăptărie.

7. *Prăsirea galitelor.* Foloasele, ce se pot trage din cultura lor.

8. *Stupăritul.*

9. *Industria și meserie.* Ce foloase aduc acestea? Cum se susțin și îmbogățesc prin satele românești, ovreiași cari vin cu straița 'n grumazi? Cum, după câți-va ani, zeci de familii țăranesci, ajung la sapă de lemn, iar străinul de neam și sânge ridică curți frumoase și cuprinde toate moșioarele.

Se va documenta țăranilor, cum se pot susține în comune meseriași harnici: fauri, rotari, tîmplari? etc.

10. *Asigurările.* Cum se poate omul apăra contra nenorocirilor prin foc, contra pagubelor de grindină la bucate?

11. *Tovărășiile.* Însemnătatea lor. Cari sunt mai de lipsă pentru fie-care comună? Ce ușor se pot procura în fie-care sat, tot felul de mașini și unelte economice dacă se întovărășesc mai mulți împreună?

12. *Tovărășiile pentru casuri de moarte.*

Cum se înglobează familiile în datorii, când se întâmplă casuri de moarte între membrii ei? și ce înlesnire fac tovarășiile de înmormântare?

Acestea ar fi temele principale, cari ar trebui tratate printre țăranii noștri.

Conferențiarilor s'ar acomoda totdeauna după împrejurările din fie-care ținut, din fie-care localitate și ar alege și alte teme reclamate de referințele locale.

Executiva. Asociațiunea va îndatora Despărțemintele ca, la toate adunările lor generale, să aibă în program prelegeri populare de felul celor amintite. Despărțemintele vor îngriji apoi ca asemeni prelegeri să se țină în toate agenturile.

Întru-cât prin agenturi nu s'ar găsi persoane de-stoinice, ca să țină prelegeri din cutare ram de știință, Despărțământul va trimite persoane competente.

Dacă nici în Despărțământ nu s'ar găsi persoane apte pentru cutare ram, Despărțământul se va adresa comitetului Asociațiunii și va cere ca să-i trimită acesta un exmis specialist, fie și numai pentru adunarea generală a Despărțământului.

Speșele eventuale în aceste excursiuni se vor acoperi din venitele Despărțemintelor prevădute în §. 40 din statutele Asociațiunii, cum și din alte venituri extraordinare.

Prelegeri model. Secția economică va îngriji ca specialiști și alte persoane capabile să compună prelegeri model cari, eventual, să poată fi rostite printre țăranii. Prelegerile se vor publica în Biblioteca populară a Asociațiunii și, după putință, se vor împărți gratuit printre țăranii.

Specialiști. Dacă așteptăm ca lucrarea noastră să-și aibă rezultatele dorite, este neapărat de lipsă, ca să avem bărbați specialiști în toți ramii economiei. De aceea, Secția economică va ruga pe comitetul Asociațiunii, ca la împărțirea stipendiilor, să aibă în deosebită vedere cunoștințele economice, agricultura și industria agricolă și, după posibilitate, să ajutore tinerii, cari se vor aplica la acești rami de știință.

Reasumare. 1. Secția economică găsește de trebuință ca, pentru popor să se aranjeze prelegeri economice cu demonstrații practice.

Secția va publica prelegeri model.

2. Asociațiunea va îndatora despărțimintele, ca prelegerile să se țină cu ocazia adunărilor generale, cum și prin toate agenturile.

3. Asociațiunea va fi rugată să aibă în deosebită vedere ca, cu stipendii, să ajutoreze tineri, cari se vor aplica la științele economice, agricultură și industrie agricolă.

N. Petra-Petrescu.

Judicatura anului 1903 referitoare la cauzele de asigurare.

În cauzele procesuale, în cari interesele contrare ale societăților de asigurare de o parte, și ale asiguraților de alta, puse în cumpăna justiției reclamă hotărârea judecătorească, în cele mai multe cazuri se recere muncă și studiu temeinic, pentru-ca în adevăr — dreptatea să iasă învingătoare. Nu fiind-că interesele contradictorii ale partidelor litigante deja prin natura lor juridică ar îngreuna efectul împăciuitoare al sentinței judecătorești, căci ar fi hotărât fals a privi în afacerea de asigurare una din părțile contractante totdeauna de păgubită, iar cealaltă de păgubitoare, ci de aceea, fiind-că în cauzele acestea procesuale se pun pe tapet de regulă chestiuni, cari sunt decizive nu numai pentru cazul concret, ci cărora le incumbă și o importanță principială. Aici e a se căuta cauza că atât în judicatura străină, cât și în cea internă a noastră hotărârile principiale în chestii de asigurare se înmulțesc în număr așa de mare, încât chiar hotărârile unui singur an ar da un volum considerabil.

Ceea-ce privește în special judicatura noastră internă din anul trecut, referitoare la cauzele de asigurare, vom să atragem atențiunea cercurilor interesate asupra următoarelor deciziuni principale:

Referitor la *validitatea afacerii de asigurare* curia reg. în deciziunea adusă sub Nr. 96/1902 a enunțat, că un contract valid de asigurare se poate încheia numai pe baza unui ofert făcut în scris. Dacă asigurarea *peste* valoare este oare validă sau nu, conform dispozițiilor legale referitoare depinde dela aceea, că o astfel de *supraasigurare* s'a făcut în bună sau reacredință din partea asiguratului, căci în sensul legii invaliditatea aceleia urmează numai în cas de reacredință. Cu considerare la acest principiu de drept senatul comercial al curiei cu ocaziunea unui cas concret a enunțat sub Nr. 1166/1902, cum-că la asigurări de prăvălii cu mărfuri în cantitate variabilă (crescentă și decrescentă) asigurarea peste valoare în înțelesul strict e eschisă.

Cu privire la invaliditatea asigurării din urmă în cas de asigurare după prevedută în §. 471 al legii comerciale, curia reg. sub Nr. 1439/1902 a adoptat părerea, că la cas când durata primei asigurări în urma unui ofert înnoit s'a prelungit, dar încă înainte de expirarea duratei prime s'au asigurat pe același interval de timp aceleași obiecte, atunci prima asigurare rămâne validă chiar și dacă durata prelungită a asigurării și-ar lua începutul numai după contractarea asigurării de a doua. Căci la durata prelungită a asigurării începutul ei e așa dicând unul și același cu începutul asigurării originale.

De mare preț și deosebită însemnătate sunt acele deciziuni ale curiei, cari se referă la cercul de activitate al agenților de asigurare și cari aproape fără excepție înclină spre acea concepție de drept, că toate actele agenților de asigurare, cari rezultă din natura afacerii de asigurare, trebuie puse în sarcina societăților de asigurare.

Așa s'a enunțat în deciziunea curială de sub Nr. 911/1902, cum-că la cas când în ofertul de asigurare mărimea premiei nu e cuprinsă, învoiala făcută referitor la aceasta cu agentul, deobligă necondiționat pe cel-ce dă asigurarea și implicit un document de asigurare liberat împotriva acestei învoiei, pentru asiguratul e invalid. Într'altă deciziune sub Nr. 1299/1902 inducerea în eroare a asiguratului prin agent s'a pus tot astfel la răvașul societății de asigurare și o violare a datorinței de înștiințare s'a privit de neesistentă din cauza că agentul indusese în ofert fals declarațiunea ce asiguratul de fapt a făcut-o cu privire la întrebările cuprinse în ofert. Din contra excepțiunea asiguratului, cumcă ofertul făcut în scris l-a iscalit fără nici un deobligament numai din cauza ca agentul se poate mijloci calcularea premiei de asigurare. Prin deciziunea curială de sub Nr. 37/1903 s'a respins cu motivarea, că oferentul știutor de carte și scriere nu se poate provoca la aceea deja din cauza că agentul la tot cazul e îndreptățit a primi oferte de asigurare.

Unele întreprinderi de asigurare au obiceiul de a pune în timpul mai nou în poliță condițiunea, că asigurarea numai atunci devine validă, dacă de fapt s'a plătit deja prima rată a premiei. Judicatura noastră a enunțat deja în anii anteriori în mod consecuent, că o asemenea condiție are valoare de drept în toate acele cazuri, în cari începutul duratei de asigurare nu e fixat după călindar. În asemenea cazuri societatea poartă risicul numai dela ziua inițială a duratei de asigurare, adică dela ziua în care s'a făcut plățirea premiei de asigurare. Dacă însă asiguratul nu a plătit premia, atunci nici risicul nu cade în sarcina celui ce dă asigurarea, și prin urmare în astfel de cazuri societatea nu poate pretinde pe cale procesuală rata primă a premiei, ceea-ce s'a și lămurit prin deciziunile curiale de sub Nrii 1237, 1238 și 1505/1902. Din contra dacă în ofertul de asigurare se cuprinde condițiunea, ca durata asigurării să se înceapă deodată cu data ofertului, atunci și începutul duratei de asigurare e hotărât după călindar, prin urmare societatea a purtat deja dela ziua aceasta risicul, ear întru recompensarea acestui risc asiguratul are să plătească rata premiei conform deciziunii curiale de sub Nr. 520/1903.

(Va urma).

SS.

Gruparea locuitorilor din Ungaria după ocupațiune.

După-cum am arătat în o notiță publicată în Nr. 27 al „Rev. Econ.” oficiul statistic central al Ungariei a scos la lumină acum de curând tomul II al „*Conscripției din 1900*”.

Această lucrare se extinde pe 1010 pagini form. 4° și tratează gruparea locuitorilor după ocupațiuni. Este fără îndoială de mare interes și pentru noi din multe puncte de vedere și mai ales ca punct de rașim pentru statistica economică românească în proiect a se face din partea Secțiunii economice a Asociațiunii. De aceea vom reproduce unele date din această lucrare sistematică, începând cu catalogul ocupațiilor.

Iată acest catalog:

I. Cultura avitică.

A. Agricultură și grădinăritul.

1. Cultura pământului.
2. Cultura vitelor, oeritul și cultura galițelor.
3. Legumăritul.
4. Grădinăritul artificial și comercial, școalele de pomi.

B. Pădurăritul, vânăta și facerea cărbunilor.

5. Pădurăritul și vânăta.
6. Facerea cărbunilor.

C. Stupăritul, cultura mătasei și a pescilor.

7. Stupăritul.
8. Cultura mătasei.
9. Cultura pescilor.

D. Pescăritul.

10. Pescăritul în apele interioare.
- 10.^a Pescăritul maritim și de la litoralul mării.

II. Mineritul și metalurgia, industria, comerțul, creditul, comunicațiunea.**II/A. Mineritul și metalurgia.**

11. Mineritul de fer.
12. Mineritul altor metale nenobile.
13. Mineritul de aur și argint.
- 13.^a Spălarea aurului.
14. Metalurgia ferului.
15. Metalurgia altor metale.
16. Mineritul de cărbuni de peatră și de cărbuni bruneti.
17. Scoaterea oleului mineralic.
- 17.^a Rafinarea oleului mineralic.
18. Mineritul de sare și ferberea sării.
19. Mineritul fără indicare mai de aproape.

II/B. Industria.**a) Industria proprie.****I. Industria de fer și de metale.**

20. Lucrarea ferului, vârsarea ferului și oțelului.
 21. Ferăritul.
 22. Mecanica.
 23. Fabricarea de scule.
 24. Pilăritul.
 25. Fabricarea șurubelor.
 26. Fabricarea cuielor.
 27. Fabricarea sirmei, torsul și țesutul sirmei.
 28. Fabricarea vaselor de fer.
 29. Fabricarea cușitelor.
 30. Lăcătușeria de edificii și artificială.
 31. Fabricarea mobilelor de fer și a caselor de bani.
 32. Fabricarea acelor.
 33. Fabricarea condeielor de scris și a stepului de la stilul acestora.
 34. Fabricarea articolelor de aur și argint.
 35. Lucrarea sub ciocan a arămii, căldăria, vârsarea bronzului și a ciorii.
 36. Tece pentru cartușe, fabricarea de cartușe și proiectile.
 37. Fabricarea de articole pentru candelabre și lampe.
 38. Lucrarea plumbului și a cositorului.
 39. Industria tinichelei.
 40. Fabricarea sicriilor (copârseauălor) de metal.
 41. Monetăria.
- II. Fabricarea mașinilor și a mijloacelor de comunicațiune, industria electricității, industria instrumentelor musicale, fabricarea instrumentelor, a instrumentelor științifice și a recuizitelor de învățământ.**
42. Fabricarea mașinilor, a cazanelor și a corăbiilor, fabricarea obiectelor de aranjament.
 43. Fabricarea armelor.
 44. Fabricarea cupeelor.
 45. Fabricarea mașinilor de cusut.
 46. Atelierele căilor ferate.
 47. Fabricarea torpedelor.

48. Fabricarea trăsurilor.
49. Fabricarea articolelor electro-tehnice.
- 49.^a Construirea stabilimentelor electrice și aranjarea acelor.
50. Stabilimente de electricitate de interes comun.
51. Fabricarea organelor și pianelor.
52. Industria altor instrumente musicale.
53. Fabricarea cântarelor (cumpenelor).
54. Ciasornicăria.
55. Fabricarea instrumentelor medicale ș. a., a recuizitelor științifice și de învățământ.

III. Industria de peatră, de pământ, de argilă, de asbest și de sticlă.

56. Arderea varului, a magnezitului și a ghipsului.
57. Scoaterea petrișului, a argilei și nisipului.
58. Fabricarea cimentului.
59. Fabricarea articolelor de ciment și de ghips.
60. Fabricarea materialului apărător de căldură (cu excepțiunea celui din asbest).
61. Minele de peatră și spargerea petrii.
62. Lucrarea mecanică a petrii.
63. Fabricarea cărămișilor și a articolelor de argilă necombustibile.
64. Industria olăriei.
- 64.^a Gătirea pipelor.
- 64.^b Fabricarea vaselor de peatră, de majolică și de porcelan.
65. Fabricarea articolelor de asbest.
66. Fabricarea sticlei.

IV. Industria de lemn, os etc.

67. Confecționarea articolelor cu ferestrăul.
68. Industria pentru cupțușirea lemnului.
69. Fabricarea parchetelor.
70. Fabricarea bușilor.
71. Fabricarea calapoadelor.
72. Industria tâmplăritului (măsăritului).
73. Strungăritul.
74. Fabricarea mobilelor din lemn încovăiat.
75. Fabricarea bețelor.
76. Auritori, fabricantii de cadre și ai altor articole sculptate.
77. Fabricanții de jucării pentru copii.
78. Gătirea instrumentelor, a vaselor, a recuizitelor și altor articole de lemn și os; industria articolelor de plută.
79. Confecționarea sitelor.
80. Confecționarea mobilelor din trestie și surcele.
81. Confecționarea rogojinilor.
82. Confecționarea impletiturilor de papură.
83. Fabricarea măturilor de meiu și de nuiete și a periilor de meiu.
84. Impletirea corfelor.
85. Pepteneritul.

V. Industria de piele, de pâr, de pene, de mușama (pânză cerată) și de gumielastic.

86. Fabricarea pielii și colorarea pielii.
87. Ornamentarea pielii.
- 87.^a Fabricarea mobilelor de piele.
88. Gătirea coferelor de piele.
89. Curelăritul, șelăritul și trăistăritul.
90. Fabricarea mușamalei.
91. Industria de pâr gros, de pâr și de pene.
92. Fabricarea articolelor de gumielastic.

VI. Industria torsului și țesutului.

93. Industria lănei.
94. Lucrarea inului și cânepii, fabricarea funiilor, a chingilor (de șea) etc.

95. Industria de țesut: a inului, cânepii, bumbacului și iutei; fabricarea vatei.
96. Industria mătasei.
97. Fabricarea articolelor prin impletit și țesut.
98. Fabricarea articolelor de broderii și dantelărie.
99. Fabricarea articolelor de nasturărie, gaetanărie și de galoane.
100. Industria pentru imprimarea stofelor, cea de văpsit și înălbit.
101. Tapetăria.

VII. Industria vestmintelor.

102. Industria croitului.
103. Cojocăritul.
104. Gătirea albiturilor și hainelor de pat.
105. Gătirea șalurilor și cravatelor.
106. Gătirea articolelor de modă pentru femei.
107. Cusutul.
108. Fabricarea parapleurilor și umbrelor.
109. Fabricarea mănușilor.
110. Pălărieritul.
111. Căciulăritul.
112. Confecționarea pălăriilor de paie.
113. Fabricarea florilor artificiale și a penelor de ornament.
114. Pantofăritul și cismăritul.
115. Opincăritul.
116. Confecționarea pantofilor de postav.
117. Industria pentru echiparea armatei.
118. Curățirea hainelor.
119. Spălatul și călcatul.
120. Barbieritul.

VIII. Industria de hârtie.

121. Fabricarea materialului pe seama hârtiei și fabricarea hârtiei.
122. Fabricarea articolelor de hârtie.
123. Compactoria.

IX. Fabricarea articolelor de nutreț etc.

124. Industria morăritului.
125. Industria brutăritului.
126. Confecționarea prăjiturilor de aluat.
127. Fabricarea zahărului.
128. Cofetăria și gătirea prăjiturilor de zahăr.
129. Fabricarea zaharicalelor.
130. Fabricarea cacao-ei și a ciocoladei.
131. Turtăritul.
132. Curățirea și prăjirea cafelei, și fabricarea surogatului de cafea.
133. Fabricarea conservelor din unele materii vegetale.
134. Carnățăritul.
135. Măcelăritul.
136. Curățitul mațelor etc.
137. Fabricarea salamului.
138. Alte industrii de carne și unsoare.
139. Fabricarea conservelor din materii animale.
140. Fabricarea cașului, brânzei și a untului.
141. Fabricarea tutunului.
142. Fabricarea berei și a malțului.
143. Fabricarea spirtului.
144. Fabricarea oțetului.
145. Fabricarea coniacului, licheorului, rachiului și rumului.
146. Fabricarea șampaniei.
147. Scoaterea apei minerale.
148. Fabricarea apei de soda.
149. Fabricarea gheței.

150. Alte moduri de întrebuințarea apei.
151. Ingrășarea vitelor pentru scopuri industriale.
152. Ingrășarea porcilor pentru scopuri industriale.
153. Abatoriile.

X. Industria chimică.

154. Rafinarea petrolului.
155. Fabricarea gazului de iluminat.
156. Fabricarea koks-ului încât nu e în legătură cu mineritul.
157. Fabricarea scrobelei.
158. Fabricarea chibritelor.
159. Fabricarea cleiului.
160. Fabricarea extraselor de argăsit.
161. Industria destilării lemnului.
162. Fabricarea oleului vegetal.
163. Fabricarea luminărilor, săpunului și parfumuului.
164. Fabricarea materiilor explosive și a pulverii de pușcă.
165. Fabricarea unsorii pentru trăsuri, pentru pei, a lacului, a colorilor, a scrobelei vi-nete, a tinte și a cerei de sigilat.
166. Fabricarea făinei de oase, a cărbunelui de oase și a ingreșemintelor artificiale.
167. Fabricarea asfaltului și a cătranului, a placelor de asfalt și a placelor de cătran.
168. Fabricarea altor articole chimice.

XI. Industria de edificat.

169. Arhitectura.
- 170.^a Construirea căilor publice.
- 170.^b Construirea drumurilor de fer.
- 170.^c Regularea riurilor.
- 170.^d Construirea porturilor.
- 170.^e Construirea canalurilor.
- 170.^f Construirea podurilor.
- 170.^g Construirea iazurilor, etc.
- 170.^h Alte întreprinderi pentru lucrarea pământului fără numire deosebită.
171. Construcțiuni de beton pentru scopuri de edificare.
172. Zidăritul.
173. Bărdășitul.
174. Acoperitori cu țigle, și cu ardeșe.
175. Acoperitori cu trestie și paie.
176. Glăgeri.
- 177.^a Tapețieri pentru obducerea păreților.
178. Poleitori și zugravi.
179. Zugravi de firme.
180. Constructori de stucaturi și marmorizatori.
- 181.^a Obducători de păreți cu porțelan și majolică.
181. Pardositori cu petri și asfalt.
182. Regulatori ai țevilor pentru încălzirea cu gaz și vapor.
183. Constructori de cuptoare.
184. Fântânari.
185. Hornari.
186. Curățitori de locuințe, de camere și ferestri.
187. Întreprinderi pentru curățenia publică.

XII. Industria multiplicativă și de artă.

188. Imprimeria.
189. Fotografia.
190. Gravura (săpătura în metale).
191. Pictura și sculptura.
192. Alte industrii de artă.

XIII. Industria ospetărilor, a cărciumelor, a cafenelelor, și a desfacerii rachiului; băi.

193. Ospetările, hotelurile, cărcimele.
 194. Intreprinderile de aprovizionare ale vivan-
 dierilor.
 195. Cafenele, depozite pentru desfacerea cafelei,
 hale pentru desfacerea laptelui.
 196. Personalul ajutător în ospetării, în cărciume
 și cafenele, fără indicare mai de aproape
 a ramului de afaceri.
 197. Depozite pentru desfacerea rachiului.
 198. Personalul dela băi (scalde).

XIV. Alte ocupațiuni industriale și alți industriași, fără indicare a ramului industrial.

200. b) Industria de casă și populară.
 201. c) Colportagiul. +

(Va urma).

JURISDICȚIUNE.

Decisiuni d'ale judecătoriei administrative.

La privilegiile acordate pentru conversiuni cu privire la timbre și taxe nu se poate reflecta, dacă etalonul de interese al noului împrumut poate fi între anumite împrejurări ridicat peste etalonul împrumutului vechiu. (Judec. adm. Nr. 25,753/902).

*

Referitor la taxa de timbru după scală, solvibilă în bani gata pentru cuponii dividendelor, timpul prescripțiunii își ia începutul dela scadența însemnată pe cupon. (Judec. adm. Nr. 1293/902).

*

În cazul când valoarea nominală a acțiilor se urcă fie din averea societății, fie dintr'a acționarilor, după diferența ce rezultă dintre valoarea originală și cea urcată a acțiilor se plătește taxa după scala a doua. (Judec. adm. Nr. 16,027/902).

*

Dacă pe cambiul ce aparține scalei prime, indosamentul se face după expirarea termenului hotărât pentru ridicarea protestului în lipsă de plătire, atunci indosamentul e scutit de taxă de timbru. (Judec. adm. Nr. 22,273/902).

*

În cazul când acțiunile nominative se transcriu pe alții, taxa de scala a doua recerută pentru transcriere nu se solvesce după suma solvită pentru acții, ci după valoarea din timpul transcrierii. (Judec. adm. Nr. 17,793/903).

ȘȘ.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 29 Iulie 1904.

În piața internă s'a simțit în săptămâna trecută în mod trecător o încordare a etalonului și aceasta în urma cererilor mai mari, provocate de trebuințele secerișului. În curând însă discontul s'a redus din nou, astfel că ultimo va trece fără greutate. Încordarea pieței semnalată mai sus s'a resimțit însă numai în B-Pesta, pe când în Viena, unde băncile lucră cu capitaluri franceze, hârtii de prima bonitate s'au putut plasa cu 3—3 $\frac{1}{4}$ %. În urma concurenței vieneze băncile din capitală încă au fost necesitate ași reduce etalonul. Motorul principal al abundenței de numărărar pe piața internă este afluența aurului.

Piața externă arată puține schimbări, ultimo trece pretutindenea fără greutate. În Londra discontul privat a fost 2 $\frac{1}{8}$ %—2 $\frac{1}{4}$ %, în Berlin 2 $\frac{1}{8}$ %—3%, în Paris, ea și în trecut 1 $\frac{1}{4}$ %.

COMERCIU.

Comerțul exterior al Ungariei. Conform datelor publicate de oficiul central statistic din B-Pesta în luna Iunie a. c. s'au importat pe teritoriul coroanei ungare 3 mil. măși metriche și 232,000 bucăți, din contra s'au exportat 5·11 mil. măși metriche și 1·97 mil. bucăți. Din acestea cad asupra Austriei import 2 mil. măși metriche și 80,000 bucăți; export 3·43 mil. măși metriche și 579,000 bucăți. În cele 6 luni expirate ale anului curent a crescut valoarea importului față de aceeași perioadă a anului precedent cu K 39·1 mil., iar exportul cu K 23·4 mil. Bilanțul exportului arată un plus de K 40·5 mil. din cari față de Austria un plus de K 13·9 mil. Dintre obiectele importate stau la locul prim mărfurile textile, pentru cari Ungaria a plătit străinătății K 190·2 mil., din care sumă Austriei K 183·5 mil. Alte articole de import mai însemnate au fost: îmbrăcăminte și rufe în valoare de K 31·6 mil., din Austria K 31·2 mil. Piele și mărfuri de piele K 31·7 mil.; fer și mărfuri de fer K 26·5 mil.; mașini și părți de mașini K 19·3 mil.; hârtie și mărfuri de hârtie K 10·6 mil. Dintre mărfurile exportate stau la locul prim, ca și în trecut, cerealele și făina; pentru făină a încasat Ungaria în semestrul I 1904 K 89·3 mil. din care sumă K 74 mil. din Austria; apoi urmează: grăul cu K 33·4 mil.; porumbul cu K 20·8; secăra cu K 15·1; orzul cu K 17·9 și ovėsul cu K 12·5 mil. Exportul de vite de tăiat și de povară a crescut; cel de rinători din contra s'a redus. O reducere mai considerabilă se arată la exportul vinului și zaharului; din contra a crescut în mod considerabil exportul de oue. ♀

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„**Corvineana**“ institut de credit și de economii. soc. pe acțiuni în Hunedoara a convocat pe baza hotărârii adunării generale dela 6 Martie a. c. o adunare generală extraordinară pe 21 August a. c. cu următoarea ordine de zi: 1. Alegerea unui president conform §. 23 al statutelor. 2. Modificarea statutelor și 3. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal.

*

„**Sebeșana**“ cassă de păstrare pe acțiuni în Caransebeș. Precum aflăm membrul din direcțiune și directorul exec. al acestui institut dl Nicolae Theodorovits, renunțând cu ziua de 1 Iulie a. c. la postul său, direcțiunea „Sebeșanei“ a însărcinat cu purtarea agen- delor directorului executiv pe dl Filip Brija, carele este deja înregistrat și în registrul firmelor.

SUMAR.

Chestiunea concediilor. — Opinie în chestia aranjării de prelegeri economice. — Judicatura anului 1903 referitoare la cauzele de asigurare. — Gruparea locuitorilor din Ungaria după ocupațiune. — Jurisdicțiune: Decisiuni d'ale judecătoriei administrative. — Revista financiară: Situațiunea. — Comerțiu: Comerțul exterior al Ungariei. — Societăți financiare și comerciale: „Corvineana“, „Sebeșana“.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 27 Iulie 1904.

VALORI		Viena vinde	Bpesta vinde
Datoria publică comună.			
5	Renta unit. in hârtie, Mai, Nov., 16% dare	99.40	100.25
5	" " arg. Ian., Iulie. 16% dare	99.40	100.25
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250.— v. c. 20%	—	195.—
5	" " " 1860 à fl. 500.— " 20%	154.50	155.50
5	" " " " 1860 à fl. 100.— " 20%	186.—	186.50
—	" " " " 1864 à fl. 100.— " 20%	261.—	262.—
Datoria publică austriacă.			
4	Renta austr. aur., scut. de dare	119.—	119.—
4	" " Cor.	99.50	99.50
3 1/2	" " de invest.	91.40	—
Datoria publică ungară.			
4	Renta ung. aur, scut. de dare	118.95	119.25
4	" " Cor. " " " "	97.35	97.55
3 1/2	" " " " " " " " " " "	89.05	89.50
4	Impr. ung. cu premii à 100 fl. " " "	208.25	209.—
4	" " " " " " " " " " " "	164.25	165.—
4 1/2	Oblig. de regalii croat-slav. " " "	—	102.50
3	Impr. p. regul. Porților de fier " " "	83.90	84.25
4	Oblig. rurale croato-slavone " " "	—	99.50
4	" " ungare " " "	98.70	98.75
Alte datorii publice.			
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	279.—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	98.35	98.—
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	104.25	—
2	" " " " " sârbesci à 100 fr.	93.50	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr. . .	127.50	—
—	Impr. bulgar 1889	109.30	109.—
Scrisuri fonciare și a. a.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100.30	—
3	" " " " " " cu premii, 1880	311.50	—
4	Banca austro-ungară 40 1/2 ani	—	101.60
4	" " " " " " 50 ani	—	101.60
4 1/2	Banca comerc. ung. Pesta	100.95	101.25
4 1/2	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% in fl. .	107.55	108.—
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 1/2 ani	100.50	101.—
4	" " " " " " I Casse de păstr. patriot., Pesta	97.50	98.50
4	Inst. de credit fonciar ungar	100.—	100.50
3 1/2	" " " " " " " " " " "	99.40	99.75
4 1/2	Banca hipotecară ungară	101.—	101.—
4	" " " " " " " " " " "	101.—	99.—
4	" " " " " " " " " " " "	274.50	136.50
30/0	Banca hip. ung. cu premii	—	108.—
5	Albina, Sibiiu	—	102.50
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiiu, em. IV.	—	102.50
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu, em. VI.	—	101.50
Losuri.			
	Basilica, à fl. 5.—	22.40	23.—
	Credit, à fl. 100.—	470.—	470.—
	Clary, à fl. 40.— v. c.	168.—	—
	Buda, à fl. 40.—	168.—	170.—
	Pálffy, à fl. 40.—	170.—	170.—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10.—	55.25	56.—
	" " " " " " ungară, à fl. 5.—	30.—	31.—
	Rudolf, à fl. 10.—	71.—	—
	Salm, à fl. 40.— v. c.	228.—	—
	Salzburg, à fl. 20.—	79.50	—
	St. Genois à fl. 40.— v. c.	—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	517.—	—
	Triest, à fl. 50.—	300.—	—
	„Jó sziv“, à K. 4.—	—	10.75
Valute.			
	Galbini austr. sau ung.	11.36	11.43
	" " " " " c. reg.	11.35	11.33
	Napoleond'or (20 frci sau 8 fl. aur)	19.05	19.06
	20 Marce germ. aur	23.54	23.54
	Ruble rusești de hârtie per bucată	—	2.53 1/2
	Bilete germ. 100 M.	117.42	117.55
	" " " " " " franc. 100 Fr.	—	95.32
	" " " " " " ital. 100 Lire	95.20	95.40
	Ruble, bilete, 100	253.50	—
	Lei românești. 100	—	95.25

Prețul per bucată

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 27 Iulie 1904.

Grâu de Bănat (nou)	per 50 kg. vinde	9.90 — 10.25
" " Tisa (nou)	" " " " " " " " " "	10.05 — 10.40
" " Pesta (nou)	" " " " " " " " "	9.90 — 10.25
" " Alba-reg. (nou)	" " " " " " " " "	9.90 — 10.25
" " Bacica (nou)	" " " " " " " " "	9.85 — 10.20
Secară (nouă)	" " " " " " " " "	7.40 — 7.65
Orz (nou)	" " " " " " " " "	6.10 — 6.50
Ovės	" " " " " " " " "	6.65 — 6.90
Porumb	" " " " " " " " "	6.30 — 6.40
Rapiță (nouă)	" " " " " " " " "	10.25 — 10.85
Untură de porc B.-Pesta	" " " " " " " " "	60.—
Slănină (clisă)	" " " " " " " " "	49.50 — 54.—

Bursa de București.

Cursul din 26 Iulie 1904.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	100 1/2
" " 1892 5%	" " " " " " " " "	99 1/2
" " 274 mil. 4%	" " " " " " " " "	89 1/2
" " 1898 4%	" " " " " " " " "	88 1/2
Fonciare rurale 5%	" " " " " " " " "	99 3/4
" " 4%	" " " " " " " " "	89 1/4
Scriș. fonc. urb. București 5%	" " " " " " " " "	89 1/4
" " Iași	" " " " " " " " "	85 3/4

Medalia de aur dela Expoziția științifică din București, 1903.

Medalia de aur dela Expoziția științifică din București, 1903.

Enciclopedia Română

publicată din încredințarea și sub auspiciile

ASOCIAȚIUNII

pentru

literatura română și cultura poporului român

de

Dr. C. Diaconovich.

Cu numeroase ilustrații și harte.

3160 pag. 8° mare — 37.622 articole.

3 tomuri

legate luxos

K 80.—

33 fasc.

broșurate

K 70.—

Editura și tiparul 1904

W. Krafft, Sibiiu.

Se comandă la

Biroul „Asociației“ Sibiiu, str. Morii Nr. 8.